

Rzeka Warta

Dane podstawowe:

Długość: 808 km

Długość cieku na terenie miasta Częstochowy 15,35 km – koryto uregulowane

Wysokość w rejonie źródeł 410 m npm.

Powierzchnia dorzecza 53.709,7 km²

Rzeka Warta jest prawostronnym dopływem rzeki Odry uchodzącym do niej poniżej miasta Gorzów Wlkp. Źródła rzeki znajdują się w Kromoławie (obecnie dzielnica miasta Zawiercie) na wysokość 410 m npm.

Do niedawna rzeka z dopływami na terenie miasta Częstochowy była wykorzystywana jako naturalny odbiornik ścieków przemysłowych zakładów włókienniczych: "Ceba", "Elanex", "Warta", "Wełnopol" oraz Fabryki Papieru i innych zakładów położonych w jej pobliżu.

Na stany wody w Warcie zdecydowany wpływ ma zbiornik retencyjny "Poraj" wybudowany dla potrzeb Huty "Częstochowa".

Budowle wodne na terenie miasta:

- stopień wodny powyżej jazu "Bugaj",
- jaz w węźle wodnym "Bugaj" na Warcie,
- jaz przy dawnych Zakładach Papierniczych",
- stopień wodny na Mirowie.

Nazwa rzeki ma kilka prawdopodobnych wyjaśnień:

- "wartka" – o szybkim nurcie,
- "warta" – stanowić wartość, być czymś cennym (była zarybiona, można było się nad nią osiedlać, splawiać drewno itp.),
- "warta" – strzec, pilnować, czuwać nad czymś – (była na wielu odcinkach naturalną granicą).

Kanał Warty Kucelinka

Dane podstawowe:

Długość 6,87 km

Wysokość w rejonie wlotu 248,0 m npm.

Wysokość przy ujściu 243,5 m npm

Koryto uregulowane

Kanał Kucelinka jest kanałem ulgi i prawą odnogą rzeki Warty biorąc swój początek w węźle wodnym w dzielnicy Bugaj. Istniejący tu system dwóch jazów rozdziela wody Warty na

Kucelinę i Wartę. Kanał ten został wybudowany w okresie wojennym w latach 1941 –43 i zmodernizowany na początku lat pięćdziesiątych w czasie budowy ujęć wody dla Huty “Częstochowa”.

Rzeka Stradomka

Długość rzeki 19,5 km

Długość na terenie miasta 9,18 km

Powierzchnia zlewni 256,8 km²

Rzeka Stradomka jest lewostronnym dopływem Warty uchodzącym do niej na terenie miasta Częstochowy w okolicy skrzyżowania ul. Krakowskiej z DK1.

Źródła rzeki znajdują się na terenie zalesionego Garbu Herbskiego w okolicach wsi Puszczew. W mieście Blachownia na rzece istnieje zbiornik wodny o pow. ok. 20 ha, który oddziałuje na wyrównanie przepływów, zwłaszcza po krótkotrwałych wezbraniach.

Najważniejsze dopływy Stradomki to: Potok Aleksandria, Gorzelanka.

Na terenie miasta rzeka na całej długości jest uregulowana.

Rzeka Konopka

Długość rzeki 18,3 km

Długość na terenie miasta 8,41 km

Powierzchnia zlewni: 113,5 km²

Rzeka Konopka jest prawostronnym dopływem rzeki Stradomki uchodzącym do niej na terenie miasta Częstochowy w okolicach ulicy Mieszka Starego.

Źródła Konopki znajdują się na terenach zalesionych wsi Korzonek gm. Konopiska.

W Konopiskach powyżej drogi Konopiska – Rększowice na rzece istnieje zbiornik wodny o pow. ok. 5 ha wykorzystywany przez wędkarzy i dla celów rekreacyjnych.

Najważniejsze dopływy Konopki: Liskonopka, Sobuczyna.

Na terenie miasta rzeka jest uregulowana.

Rzeka Sobuczyna

Długość rzeki 6,5 km

Długość na terenie miasta 3,19 km

Powierzchnia zlewni: 13,5 km²

Rzeka Sobuczyna jest prawostronnym dopływem rzeki Konopki uchodzącym do niej na terenie

miasta Częstochowy w okolicach ulicy Malowniczej.

Rzeka uregulowana tylko na odcinku ujściowym.

Rzeka Gorzelanka

Długość rzeki 8,5 km

Długość na terenie miasta 2,42 km

Powierzchnia zlewni: 25 km²

Rzeka Gorzelanka jest lewostronnym dopływem rzeki Stradomki uchodzącym do niej na terenie miasta Częstochowy poniżej ulicy Małej Warszawskiej w dzielnicy Gnaszyn Dolny.

Rzeka ma źródła w pobliżu miejscowości Kalej gm. Wręczycy Wlk. na wysokości ok. 270 m npm.

Na całej długości rzeka nieuregulowana.

Potok od Brzezin

Długość rzeki 4,7 km

Długość na terenie miasta 2,97 km

Powierzchnia zlewni: 20 km²

Potok od Brzezin jest prawostronnym dopływem rzeki Konopki uchodzącym do niej na terenie miasta Częstochowy poniżej ulicy Poselskiej w dzielnicy Bór Wypalanki.

Źródła cieków znajdują się na terenie gm. Poczesna w okolicy miejscowości Huta Stara.

Rzeka Szarlejka (Białka)

Długość rzeki 8,3 km

Długość na terenie miasta 3,19 km

Powierzchnia zlewni: 29,5 km²

Rzeka Szarlejka jest prawostronnym dopływem rzeki Kocinki uchodzącym do niej poza terenem miasta Częstochowy.

Źródła znajdują się w miejscowości Szarlejka na terenie gm. Wręczycy Wlk. na wysokości ok. 270 m npm. Na terenie miasta Częstochowy wpada powyżej ul. św. Rocha w dzielnicy Grabówka, zaś opuszcza teren miasta w dzielnicy Żabieniec.

Na całym odcinku rzeka jest nieuregulowana, pozostaje w stanie naturalnym.

Źródło danych:

Inwentaryzacja cieków wodnych na terenie miasta Częstochowy.

Opracowanie: Śląski Zarząd Melioracji w Katowicach – Oddział w Częstochowie, grudzień 1997 r.

Opracowała: Urszula Gospodarek UM Wydz. Edukacji i Sportu na podstawie materiałów Wydz. Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa UM